

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ให้คนไทยมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและยกระดับได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาตินี้จึงได้กำหนดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของการพัฒนาทุนมนุษย์ และปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม มีการปฏิรูประบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู ผู้สอน การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาคน การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลต่างๆ ร่วมกัน (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการจักระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและมีการยืดหยุ่นผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ อาทิ การพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้ดิจิทัล ฯลฯ นอกจากนี้แล้วยังต้องพัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชนให้เข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา รวมทั้งปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต และผู้เรียนมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตระหนักถึงข้อมูล ความรู้ต่างๆ รอบตัว แล้วนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้มีนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศได้ให้ความหมาย การศึกษาทางไกล โดยมีใจความสำคัญ คือ การส่งต่อความรู้ ทักษะ ทศนคติ โดยใช้กระบวนการของ สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ อาจจะเป็นการสื่อสารทางเดียวหรือสองทางก็ได้ ผ่านกระบวนการ ผลิตอย่างมีคุณภาพ ทำให้ไม่ว่าผู้เรียนอยู่ที่ไหน เวลาใดก็สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนที่ ผู้เรียนและผู้สอนไม่ต้องมาเผชิญหน้ากันอยู่ตลอดเวลา มีการสื่อสารโดยใช้สื่อต่างๆ ผู้เรียนเรียนด้วย ตนเอง มีการพบปะเป็นครั้งคราว การศึกษาทางไกลของประเทศต่างๆ ทั้งในทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกา แอฟริกา ออสเตรเลีย และเอเชีย เริ่มต้นขึ้นสำหรับการสอนผ่านทางไปรษณีย์ให้กับผู้เรียนที่อยู่ ห่างไกล ไม่สามารถเดินทางมาเรียนได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2383 สำหรับในประเทศไทย ต่อมาปี พ.ศ. 2463 เริ่มมีการใช้วิทยุกระจายเสียงในการสนับสนุนการสอนในระบบโรงเรียน ปี พ.ศ. 2499 มีการศึกษาจากวิทยุโทรทัศน์ที่บ้านและมีการเดินทางมาพบครูครั้งคราว สำหรับในทวีปเอเชีย ประเทศญี่ปุ่นมีการสอนด้วยระบบการศึกษาทางไกลกว้างขวางมากที่สุด และประมาณ ค.ศ. 1970 เริ่มต้นมีการใช้วิดีโอเทป จนกระทั่งมาถึงปัจจุบันการใช้สื่อมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดของประเทศไทยขึ้น คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นมหาวิทยาลัยที่ใช้วิธีการศึกษาทางไกลโดยตรง เริ่มดำเนินการ สอนตั้งแต่ ปีพ.ศ.2523 เป็นต้นมา มีการจัดการเรียนการสอนให้แก่ประชาชนทั้งประเทศโดยใช้สื่อ สิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และมีสื่อเสียง วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ การสอนเสริม สื่อ online offline เป็นต้น เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนห่างไกลและผู้ที่ไม่มีโอกาสได้เข้าเรียน ในมหาวิทยาลัยทั่วไปได้เข้าเรียนเป็นแสนคน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังส่งเสริมและมีการให้ความรู้ แก่ประชาชนโดยผ่านสื่อต่างๆ ของมหาวิทยาลัยอีกด้วย (สุมาลี สังข์ศรี, 2558)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับเปลี่ยนแนวทางและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ตลอดจนการวางแนวทางการส่งสอนมาเป็นการ เรียนรู้ให้สอดคล้องไปกับธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ โดยการนำเอา กระบวนการเรียนรู้อันทำให้ผู้เรียนมีการใช้คอมพิวเตอร์ โดยอาศัยเทคโนโลยีและการเชื่อมโยงเป็น เครือข่ายที่มีอยู่ทั่วโลก เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ นำไปสู่การเรียนรู้แบบใหม่ที่ผู้เรียนได้มี การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) แต่ยังมีปัญหาในเรื่องผู้เรียนขาดทักษะในการ สื่อสาร ในการเตรียมและจัดหาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย และยังขาดแนวทางในการ ดำเนินกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน พร้อมทั้งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง จากผลการวิจัยพบว่า การสร้างชุมชน การเรียนรู้ออนไลน์สำหรับกลุ่มครูฝึกสอน ช่วยอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นระบบ ทำ

ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Judge, Osman and Yassin, 2011) อีกทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญใช้เป็นเครื่องมือสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Yu Chu Yeh, 2010) เพื่อร่วมมือกันประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หรือแบ่งปันความรู้ในลักษณะต่างๆ ทำให้การเรียนรู้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น (มนต์ชัย เทียนทอง, 2556)

เนื่องจากในสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงวิทยาการและเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาคนและคุณภาพของคน ทั้งนี้เพราะคนเป็นเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ สถาบันอุดมศึกษานับว่ามีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ประเทศชาติ เป็นแหล่งผลิตกำลังคนระดับสูงในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการและแผนพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ การสร้างสรรค์ และการเผยแพร่ความรู้ การริเริ่มการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

การศึกษา 4.0 (Education 4.0) เป็นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคมซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบัน ยังคงห่างไกลในหลายๆ มิติ เช่น ไม่เคยสอนให้ผู้เรียนได้คิดเองทำเอง ส่วนใหญ่ยังคงสอนให้ทำโจทย์แบบเดิมๆ อีกอย่างคือผู้เรียนเริ่มไม่รู้จักสังคมส่วนใหญ่ใช้เวลาในโลกออนไลน์ไปกับเกมส์ การช้อปปิ้ง การแชท เฟสบุ๊ก ไลน์และอินสตราแกรม ส่วนใหญ่มั่นเป็นสังคมมายา ซึ่งเทคโนโลยีไม่ได้ผิด แต่เหรียญมีสองด้าน เทคโนโลยีก็เช่นกัน จะนำไปใช้ในด้านใดให้เกิดประโยชน์ เป็นความยากและท้าทายของผู้ที่ต้องทำหน้าที่สอนในยุคนี้ เพราะการเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องปล่อยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ปล่อยให้กล้าคิดและกล้าที่จะผิด แต่ทั้งหมดก็ยังคงต้องอยู่ในกรอบที่สังคมต้องการหรือยอมรับได้ ไม่ใช่ว่าเก่งจริง คิดอะไรใหม่ๆ ได้เสมอและมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งปัจจัยหลักของการใช้เทคโนโลยีที่เกิดความคุ้มค่า ได้แก่ 1) การใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และ 3) การปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Society Interaction) (พรชัย เจดามาน และคณะ, 2559)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาไทยไปสู่ผลลัพธ์ Thailand 4.0 ที่ครอบคลุมภารกิจการจัดการศึกษาใน 4 องค์กรหลักที่มีกรอบบทบาท หน้าที่

เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองไทย 4.0 ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ตระหนักถึงการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพตามนโยบาย Thailand 4.0 ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้มีพัฒนาการทางวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ทางด้านการวิจัยและพัฒนาถือเป็นทักษะความรู้พื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก คุณลักษณะของนักวิจัย อันพึงประสงค์ที่ควรเสริมสร้างสำหรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย มีความสามารถทางภาษาและการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล มีความสามารถทางการคิด มีความสามารถในการบริหารจัดการมีลักษณะนิสัย และจรรยาบรรณของนักวิจัย และบุคลิกภาพของนักวิจัย

การพัฒนา รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้เพิ่มเติมโดยวิธีการต่างๆ เช่น การเรียนรู้บนเว็บไซต์เพิ่มเติมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเสริมทักษะทางการเรียนการสอน การวิจัย และพบว่าแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนก็คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด เน้นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล กระบวนการสร้างความรู้ทำให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งการปฏิสัมพันธ์นี้ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านการคิด การเสนอความคิดเห็น ทำให้เข้าใจความแตกต่างของบุคคลในด้านความคิดและประสบการณ์ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เต็มใจให้การช่วยเหลือผู้อื่นและยอมรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น และร่วมมือกันทำงานกับผู้อื่น ทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสนทนา การอภิปราย การตั้งกระทู้ หรือการค้นหาค้นหาคลังความรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำเสมอ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า หากได้นำรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้านการวิจัยภายใต้ขั้นตอนและกิจกรรมต่างๆ ตามที่กล่าวมา จะช่วยให้นักศึกษามีพฤติกรรมการจัดการความรู้ด้านการวิจัยที่สูงขึ้น โดยอาศัยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาสนับสนุนการจัดการความรู้ด้านการวิจัยให้มีคุณภาพมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย เพื่อให้ให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สามารถพัฒนาทักษะด้านการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ใช้ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย
4. เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาที่ใช้ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย

3. คำถามการวิจัย

1. ความต้องการรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีอะไร
2. รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นอย่างไร ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ใช้ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยเป็นอย่างไร
4. ความสามารถในการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาที่ใช้ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยเป็นอย่างไร
5. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้อยู่ในระดับใด

4. สมมติฐานการวิจัย

1. หลังจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชใช้ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้ว นักศึกษามีคะแนนความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการความรู้และความรู้ด้านการวิจัยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีความพึงพอใจต่อชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในระดับมาก

5. นิยามศัพท์/นิยามเชิงปฏิบัติการ

5.1 ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ หมายถึง กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบการศึกษาทางไกล เข้ามาเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์โดยมีเป้าหมายและพันธกิจร่วมกัน ผ่านกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกนักศึกษาในการเรียนรู้ออนไลน์ มีการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ของตนเองกับกลุ่มนักศึกษาในชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในระบบเปิดต่อไป

5.2 รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจัดลำดับประสบการณ์ต่างๆตามขั้นตอนให้แก่ นักศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการผสมผสานแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เข้ากับชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์

5.3 ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย หมายถึง ชุมชนนักปฏิบัติที่ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกความคิด มีความสามารถด้านการจัดการความรู้ทางการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วย การระบุ การคัดเลือก รวบรวม เผยแพร่ การโอนย้ายสารสนเทศ กำหนดความรู้ แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ แบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย จัดเก็บความรู้ สืบค้นความรู้ ตลอดจนนำความรู้ทางด้านการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อยอดสร้างนวัตกรรมการสอนต่อไปได้ โดยการดำเนินการของกลุ่มนักศึกษาในชุมชนออนไลน์ จะมุ่งที่การฝึกปฏิบัติทดสอบความคิดกับสถานการณ์จริง รวมทั้งได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน โดยมีการประยุกต์เข้ากับการเรียนออนไลน์ช่วยทำให้สมาชิกได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะส่งผลให้บรรลุผลทางการเรียนรู้ร่วมกัน

5.4 รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย หมายถึง องค์ประกอบของชุมชนและขั้นตอนการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อจัดลำดับประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษา อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยประยุกต์เข้ากับการเรียนออนไลน์ช่วยทำให้สมาชิกในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์เพื่อบรรลุผลทางการเรียนรู้ร่วมกัน โดยรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ ประกอบด้วย องค์ประกอบของชุมชนและขั้นตอนการเรียนรู้ออนไลน์

5.5 องค์ประกอบของชุมชน หมายถึง องค์ประกอบที่มีในชุมชนออนไลน์ ซึ่ง ได้แก่ บุคคล กิจกรรม การสนับสนุน เครื่องมือบนเว็บและองค์ความรู้

5.6 ขั้นตอนการเรียนรู้ออนไลน์ หมายถึง ลำดับขั้นหรือวิธีการในการเรียนรู้ออนไลน์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความรู้ 2) คัดเลือกความรู้ 3) ปรับความรู้ 4) เก็บความรู้ 5) จัดการความรู้ และ 6) เผยแพร่ความรู้

5.7 คุณภาพชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาที่ใช้ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ในการจัดการความรู้ด้านการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นตอนการระบุ คัดเลือก รวบรวม เผยแพร่ แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ แบ่งปันและแลกเปลี่ยน จัดเก็บความรู้

5.8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ได้รับทั้งก่อนและหลังจากเรียนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการวิจัยและการจัดการความรู้ ซึ่งวัดด้วยแบบทดสอบออนไลน์ที่ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้สร้างขึ้น

5.9 ความสามารถในการจัดการความรู้ หมายถึง การแสดงออกหรือความชำนาญในการ ค้นหาความรู้ การรวบรวม การสังเคราะห์ การวิเคราะห์ และสามารถนำความรู้ที่มีมาจัดหมวดหมู่ ตลอดจนสามารถบูรณาการความรู้มาใช้ประโยชน์ แล้วนักศึกษาสามารถพัฒนาโครงการวิจัยได้ ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินโครงการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.10 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้านความรู้สึกรู้สึกของนักศึกษาต่อรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบออนไลน์ฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.11 การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ จัดความรู้ให้เป็นระบบ แลกเปลี่ยนความรู้ และนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมประจำวัน

5.12 ความรู้ หมายถึง ผลที่ได้จากการเรียนรู้และความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ ความเชื่อ ข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งสามารถสร้างคุณค่าและนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ตนเองและสถาบันได้

6. ขอบเขตการวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัย

6.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

6.1.1 อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 12 สาขาวิชา และ 2 สำนัก รวม 14 หน่วยงาน ได้แก่ สาขาศิลปศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาการจัดการ นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขภาพ เศรษฐศาสตร์ มนุษยนิเวศศาสตร์ รัฐศาสตร์ เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ นิเทศศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พยาบาลศาสตร์ สำนักทะเบียนและวัดผล และสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

6.2.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ 1 ในปีการศึกษา 2561 รวม 11 หน่วยงาน ได้แก่ 1) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ 3) สาขาวิทยาการจัดการ 4) สาขาวิชานิติศาสตร์ 5) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 6) สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์ 7) สาขาวิชามนุษยเวชศาสตร์ 8) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ 9) สาขาวิชารัฐศาสตร์
10) สาขาวิชานิติศาสตร์ และ 11) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

6.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

6.2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์
เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล โดย
มีการใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ในระบบเปิดร่วมกัน

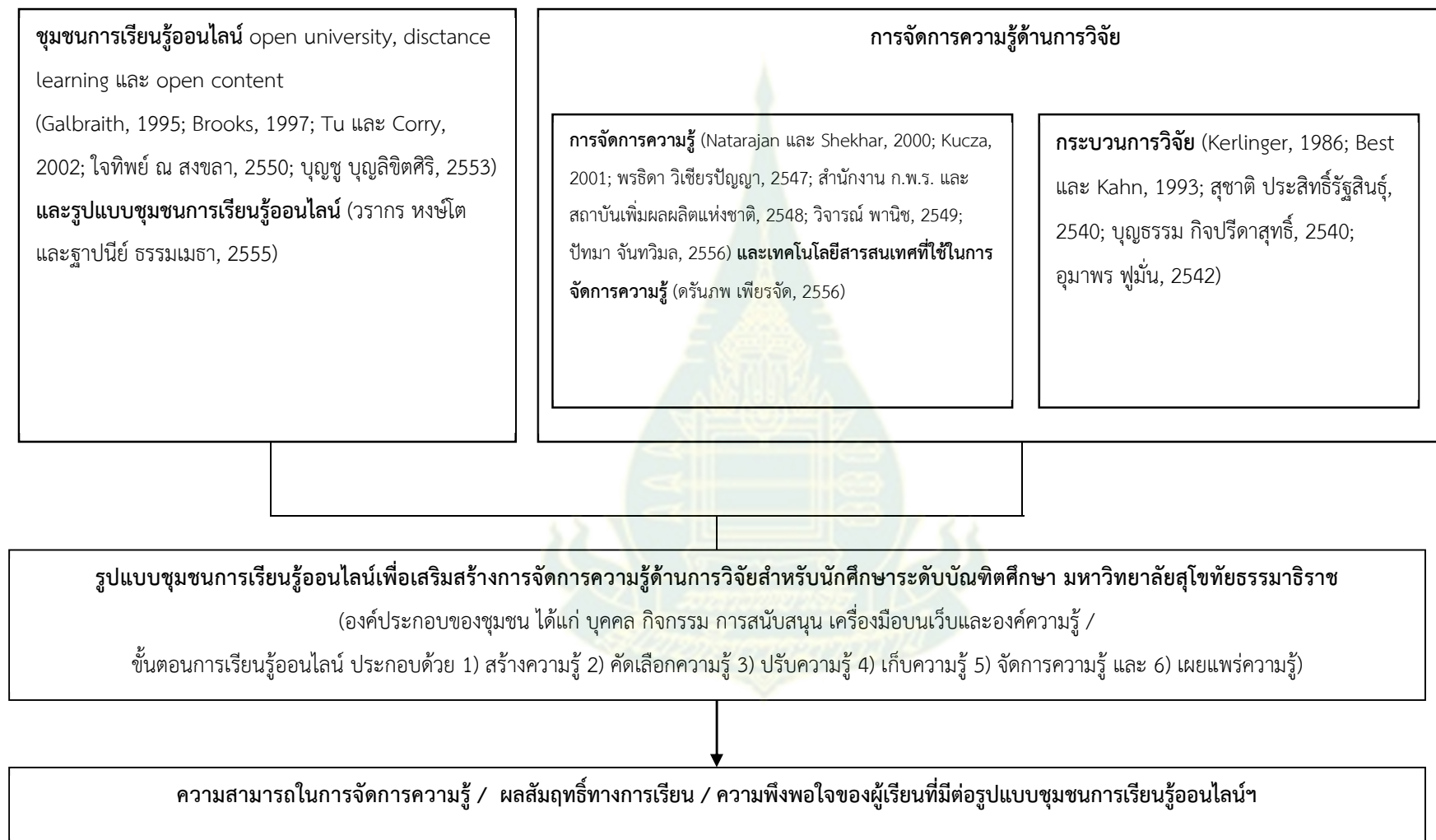
6.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย

- 1) ความสามารถในการจัดการความรู้
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อ
เสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัย สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล โดยมี
การใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ในระบบเปิดร่วมกัน

6.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาที่มีการเรียนทางไกล (distance learning)
2. ได้กระบวนการเรียนการสอนสำหรับชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ที่ใช้เทคโนโลยีเครื่องมือบนเว็บเพื่อเสริมสร้างการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาที่มีการเรียนทางไกล (distance learning)
3. ได้แนวทางในการส่งเสริมความรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาที่มีการเรียนทางไกล (distance learning)

